

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/25/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5118214698
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Andrej Kekely
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:5118214698.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu Mgr. Andreja Kekelyho a členov JUDr. Jany Urbanovej a JUDr. Vladimíra Topoľančíka, v spore žalobcov: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A. C. XXX/X, XXX XX D. - D. E.. F., 2/ E. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. C. XXX/XX, XXX XX D. - D. H. B., 3/ I. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. C. XXX/XX, XXX XX D. - D. H. B., 4/ J. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K. C. XXX/X, XXX XX D. - D. H. B., 5/ L. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K. C. XXX/X, XXX XX D. - D. H. B., 6a/ G. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. XXX, XXX XX G., 6b/ A. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. XXX, XXX XX G., 6c/ E. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. C. XX/XX, XXX XX D. - D. E. N. A., 6d/ G. O., nar. XX.XX.XXXX, G. P. XX/X, XXX XX D. - D. E. N. A., všetci žalobcovia 1/ až 6d/ zastúpení JUDr. Katarínou Pialovou, advokátkou so sídlom Holého 7, 010 01 Žilina, IČO: 35 658 975, proti žalovanej: Q. J., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom R. XXXX/X, XXX XX S., zastúpenej obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Halagan, s. r. o., so sídlom Framborská 253/21, 010 01 Žilina, IČO: 50 626 329, o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, o odvolaní žalobcov 1/ až 6d/ proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 7C/82/2018-210 zo dňa 20. septembra 2021, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 7C/82/2018-210 zo dňa 20. septembra 2021 potvrdzuje.
- II. Žalobcovia 1/ až 6d/ sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť žalovanej trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Žilina (ďalej „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom zamietol žalobu (prvá veta výrokovej časti) a priznal žalovanej proti žalobcom 1/ až 6d/ nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu (druhá veta výrokovej časti).
2. Na odôvodnenie rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobcovia sa po zmene žaloby a jej pripustení uznesením vyhláseným na pojednávaní dňa 09.08.2021 domáhali určenia, že pozemky parcela KN-C č. 142/12 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 335 m², parcela KN-C č. 142/28 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 5 m² a parcela KN-C č. 142/29 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 3 m², k. ú. T. patria do dedičstva po E. G., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX v J., naposledy bytom D., K. XXX/X. Žalobu odôvodnili tým, že žalovaná je vedená na LV č. XXX, pre k. ú. T. ako vlastníčka sporných pozemkov (ďalej tiež „sporný pozemok“). Sporný pozemok bol vytvorený z pôvodnej parcely bez čísla (neknihovanej parcely), spoločného dvora patriaceho k pozemku pozemkovoknižná parcela č. 139 zapísanému v pozemkovoknižných vložkách č. XXX a č. XXXX a k domom č. s. XX, XX, XX, XX, XX, k. ú. T., tzv. G. O.. Ešte za platnosti uhorského obyčajového práva (na pojednávaní súdu prvej inštancie upresnili,

že niekedy v období od skončenia druhej svetovej vojny do roku 1951) si spoluvlastníci spoločný dvor (G. O.) reálne rozdelili na samostatné časti a tieto takto v rozdelenom stave dlhodobo užívali. Týmto došlo k zrušeniu spoluvlastníctva faktickým reálnym rozdelením nehnuteľnosti. Takúto dohodu strán o delbe, prípadne o zámene týchto nehnuteľností bolo potrebné považovať za dohodu nielen čo do držby, ale aj čo do vlastníctva. Sporný pozemok spolu s pozemkami, dnes označenými ako parcely KN-C: č. 142/1, č. 142/13 a č. 142/22, k. ú. T., bol vlastníctvom E. G. G., ktorý zomrel XX.XX.XXXX. Dedičské konanie po ňom bolo vedené Štátnym notárstvom v Prievidzi pod spis. zn. D 245/70, D 1004/82 a D 1289/89. Jeho dedičmi sú aktuálne žalobcovia 1/ až 6d/. Ďalej žalobcovia uviedli, že sú presvedčení, že po smrti ich otca, starého otca a svokra sú dedičmi sporného pozemku, ako jeho vlastníčka je však v katastri nehnuteľností vedená žalovaná a pozemok nemôže byť radený do dedičstva po E. G. a oni ho ako dedičstvo nemôžu nadobudnúť. Sú nútení domáhať sa určenia, že sporný pozemok patrí do dedičstva po E. G.. Na tomto určení majú naliehavý právny záujem, pretože bez tohto určenia je ich postavenie ohrozené a neisté. Žalovaná bola do katastra nehnuteľností zapísaná ako vlastníčka sporného pozemku na základe osvedčenia o dedičstve spis. zn. 37D/11/2014 po poručiteľovi R. U.. R. U. bol do katastra nehnuteľností na LV XXX,

k. ú. T. zapísaný ako vlastník sporného pozemku na základe osvedčenia vyhlásenia o vydržaní vlastníckeho práva vydaného JUDr. Ľudmilou Chodelkovou, notárkou v Žiline pod spis. zn. N 339/04. Toto osvedčenie bolo zapísané v katastri nehnuteľností záznamom č. Z 2248/04 a pod pol. výkazu zmien 63/04 u Správy katastra Žilina. Notárskou zápisnicou bolo osvedčené vyhlásenie R. U. o jeho vlastníckom práve. R. U. tvrdil, že sporný pozemok bol vytvorený z pozemkovoknižnej parcely č. 142, zapísanej v pozemkovej knihe v pozemkovoknižných vložkách č. XXX a č. XXX. R. U. veľmi dobre poznal hranicu G. O. a veľmi dobre vedel, v ktorej jeho časti sa nachádza pozemkovoknižná parcela č. 142, zastavaná pôvodne humnom patriacim k domom č. s. XX a XX a že teda nebola možné, aby tá časť zemského povrchu, ktorá je dnes označená

ako sporná parcela bola vytvorená z pôvodnej pozemkovoknižnej parcely č. 142. Ešte za života R. U. voči nemu ako žalovanému podali žalobu o určenie vlastníckeho práva k spornému pozemku. Spor bol vedený na Okresnom súde Žilina pod spis. zn. 4C/218/2013. V tomto konaní do práv a povinností R. U. vstúpila žalovaná a v konaní s ňou bolo konané. Toto konanie však bolo zastavené. Až po smrti R. U. si žalovaná sporný pozemok provizórne oplotila a začala ho užívať.

3. Žalovaná v spore namietala, že k žalobcami tvrdenej reálnej delbe pôvodnej neknihovanej pozemkovoknižnej parcely za platnosti uhorského obyčajového práva nedošlo. Poukazovala zároveň na to, že zo žaloby nie je zrejmé, kedy presne došlo k reálnemu rozdeleniu nehnuteľnosti, nie je zrejmé, o akú nehnuteľnosť malo ísť a nie je ani zrejmé, medzi kým mala byť takáto dohoda za platnosti uhorského obyčajového práva uzatvorená. Z takéhoto tvrdenia žalobcov teda nie je možné dôjsť k titulu nadobudnutia vlastníckeho práva právneho predchodcu žalobcov E. G. k spornému pozemku. Žalovaná v ďalšom namietala,

že žalobcami produkované dôkazy spoľahlivo nepreukázali ich tvrdenie, že sporný pozemok bol vytvorený z pozemku pozemkovoknižnej parcely č. 139. Ak by aj tomu tak bolo, žalovaná poukazovala na to, že táto pozemkovoknižná parcela bola zapísaná v pozemkovoknižných vložkách č. XXX/X č. XXXX. V pozemkovoknižnej vložke č. XXXX bol právny predchodca žalobcov vedený ako spoluvlastník v podiele o celkovej veľkosti 140/648 a tiež jej právny predchodca R. U. v podiele o celkovej veľkosti 216/648. Žalovaná napokon namietala, že ak by vlastníctvo k spornému pozemku nenadobudla dedením po svojom právnom predchodcovi, nadobudla ho vydržaním, a to s poukazom na to, že na základe osvedčenia vyhlásenia R. U. o vydržaní bol tento dňa 15.06.2004 zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastník sporného pozemku. Po tomto zápise do podania žaloby žalobcov na Okresnom súde Žilina (konanie vedené pod spis. zn. 4C/218/2013) dňa 09.08.2013 užíval sporný pozemok jej právny predchodca 9 rokov a 56 dní. Počas trvania konania vedeného

na Okresnom súde Žilina pod spis. zn. 4C/218/2013 neplynula vydržacia doba, keďže žalovaná a pred tým jej právny predchodca mali spochybnenú dobromyseľnosť držby.

Po právoplatnosti uznesenia Okresného súdu Žilina č. k. 4C/218/2013-101 zo dňa 21.09.2017, ktorým došlo k skončeniu tohto konania, t. j. odo dňa 15.10.2017 žalovaná užívala sporný pozemok na základe dedičského rozhodnutia po R. U., a to až do dňa 18.10.2018, kedy žalobcovia opätovne podali žalobu o určenie vlastníckeho práva k spornému pozemku. Zo započítaním oprávnenej držby svojho právneho predchodcu tak nadobudla vlastnícke právo k spornému pozemku vydržaním ešte pred podaním žaloby na súd prvej inštancie.

4. Súd prvej inštancie vychádzal z nasledovných skutkových zistení. Žalovaná je v katastri nehnuteľností na LV č. XXX, k. ú. T. vedená ako výlučný vlastník sporných pozemkov. Tieto nadobudla v dedičskom konaní vedenom pod spis. zn. 37D 11/2014 po poručiteľovi R. U., ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX. Právny

predchodca žalovanej R. U. bol nesporne do katastra nehnuteľnosti na LV XXX, k. ú. T. zapísaný ako vlastník sporného pozemku na základe osvedčenia vyhlásenia o vydržaní vlastníckeho práva na základe notárskej zápisnice notárky JUDr. Ľudmily Chodelkovej, notárky v Žiline pod spis. zn. N 339/04. Toto osvedčenie bolo zapísané v katastri nehnuteľností pod Z 2248/04 položkou výkaz zmien 63/04 Správou katastra Žilina dňa 15.06.2004. Podľa tohto osvedčenia sporný pozemok ako parcela KN-C č. 142/12 bola zameraná geometrickým plánom číslo 2275/2000, potvrdeným Okresným úradom v Žiline a mala byť vytvorená z časti pozemkovoknižnej parcely č. 142 zapísanej v pozemkovej knihe v protokoloch č. XXX a č. XXX. Ďalej súd prvej inštancie vychádzal z toho, že dedičmi po E. G., nar. XX.XX.XXXX, ktorý zomrel XX.XX.XXXX, sú žalobcovia 1/ až 6d/.

5. Zo žalobcami predloženého znaleckého posudku E. H. U., znalca z odboru geodézia a kartografia, č. 1/2018 zo dňa 29.5.2018 súd prvej inštancie zistil, že parcela KN-C č. 412/12 - zastavané plochy a nádvoria pôvodne o výmere 343 m², k. ú. T. bola vytvorená podľa identifikácie pôvodného pozemkovoknižného stavu z pozemkovoknižnej parcely (spoločného dvora), ktorá je v grafickej časti pozemkovoknižného operátu vyznačená hranicami svojho obvodu, ale nie je označená parcelným číslom. Z pozemkovoknižnej vložky č. XXX/X, k. ú. T. súd prvej inštancie zistil, že v časti V. E. bolo vedené C.. N. (G.) k tomu patrí na 1/2 pod r. č. 1 parcela č. 139 stavajúci pľac vo vnútornosti, dvor spoločný s Domom č. XX, XX, XX, XX, XX. V časti J. pod por. č. XX bolo zapísané vlastnícke právo R. D. v podiele 4/45 a pod por. č. XX bol zapísaný E. G. G. v podiele 40/45. Z pozemkovoknižnej vložky č. XXXX, k. ú. T. súd prvej inštancie zistil, že v časti V. E. bolo evidované Urbárske sedenie sem patrí v 1/2 pod r. č. X stavebný pľac

vo vnútornosti. V časti J. pod XXX) v podiele 28/648, pod X) v podiele 28/684, pod X) v podiele 28/648, pod X) v podiele 84/648 bol zapísaný E. G. G., teda v celkovom podiele 168/648, pod 8) boli zapísaní a) A. H., b) U. W. I. H., P. D. I. H., d) R. H. každý z nich v podiele 27/648, spolu 108/648 a pod 9) bol zapísaný R. U. v podiele 216/648. Pozemkovoknižná parcela (spoločný dvor) bez čísla bola súčasťou C. N. N. F. G. a ako spoločný dvor bola zapísaná aj vo vložkách č. XXX a č. XXX (ktoré boli podkladom pre vydanie predmetného osvedčenia), v ktorých boli evidované parcely č. 137 dom a č. XX a dvor spoločný s domom

č. XX, XX, XX, 90 k tomu patrí parcela č. 141 maštal' vo vnútornosti, k tomu patrí parcela č. 142 humno vo vnútornosti. Z uvedených zápisov zároveň vyplynulo, že pozemkovoknižná parcela bez čísla ako spoločný dvor musela byť zapísaná okrem pozemkovoknižných vložiek

č. XXX/X, č. XXX a č. XXX aj v ďalších vložkách, v ktorých boli zapísané domy XX, XX, XX, XX, a teda táto parcela bola v podielovom spoluvlastníctve viacerých spoluvlastníkov.

6. Ďalej súd prvej inštancie poukazuje na znenie ust. § 137 písm. c), 191 ods. 1 a § 215 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) uviedol, že v danom spore išlo o žalobu podľa ust. § 137 písm. c) CSP, keďže žalobcovia sa domáhali určenia, že

do dedičstva po ich právnom predchodcovi patria sporné nehnuteľnosti. Základným predpokladom úspešnosti určovacej žaloby podľa ust. § 137 písm. c) CSP je to, že strany sporu majú vecnú legitimáciu a zároveň, že žalobca má na požadovanom určení naliehavý právny záujem. Ak by obe podmienky neboli kumulatívne (zároveň) naplnené, viedlo by to bez meritórneho zaoberania sa vecou samou k zamietnutiu žaloby. Vecnú legitimáciu v konaní o určenie, či tu právo je alebo nie je, má ten, kto je subjektom práva, o ktoré v konaní ide, alebo ktorého právnej sféry sa sporné právo týka. Aktívna vecná legitimácia žalobcov v konaní nebola sporná a vyplynula aj z listinných dôkazných prostriedkov - dedičských rozhodnutí predložených žalobcami. Žalovaná ako aktuálne evidovaná vlastníčka sporných nehnuteľností, t. j. nositeľka práva, ktoré bolo predmetom určenia, je pasívne vecne legitimovaná. Pokiaľ ide o naliehavý právny záujem žalobcov na požadovanom určení, súd prvej inštancie mal za to, že žalobcovia majú naliehavý právny záujem na požadovanom určení, keďže bez požadovaného určenia by predmetné pozemky nemohli byť radené

do dedičstva po ich právnom predchodcovi. Súdna prax akceptuje žaloby, ktorými sa dedič domáha určenia, že tá - ktorá vec patrí do dedičstva po poručiťovi. V konaní o takýchto žalobách ide o posúdenie, či poručiťel bol v čase smrti vlastníkom tejto veci. Požadované určenie sa tu vzťahuje ku dňu smrti poručiťela a ak súd vyhovie žalobe požadujúcej uvedené určenie, vec môže byť následne prejednaná v konaní o dedičstve ako majetok poručiťela. Vyhovením takejto žalobe však nie je určené, kto je jej súčasným vlastníkom, navrhované určenie sa vzťahuje ku dňu smrti poručiťela a okolnosti, ktoré nastali po tomto dni nemôžu mať vplyv na rozhodnutie súdu. Vzhľadom na konštatované sa súd prvej inštancie zaoberal vecne žalobou.

7. Vo všeobecnosti súd prvej inštancie poukázal na to, že sporové konanie je ovládané zásadou dispozičnou, podľa ktorej platí, že súd je viazaný žalobou, teda tým, ako žalobca vymedzil predmet konania; nárok uplatnený žalobou je vymedzený opísaním rozhodujúcich skutkových okolností a

žalobným návrhom (petitom). Rozhodujúcimi skutočnosťami v zmysle ust. § 132 CSP sú údaje, ktoré sú potrebné k tomu, aby bolo jasné o čom a na akom skutkovom podklade má súd rozhodnúť. V žalobe preto musia byť uvedené také skutočnosti, ktorými je opísaný skutok (skutkový dej), na základe ktorého je uplatnený nárok. Určujúce je uvedenie tých skutočností, ktoré umožňujú celkom jednoznačnú individualizáciu uplatneného nároku. I keď nie je povinnosťou žalobcu výslovne uvádzať právny dôvod uplatneného nároku, pretože urobiť právnu kvalifikáciu prináleží súdu, napriek tomu právny dôvod uvádzaný v návrhu, nie je bez akéhokoľvek významu. Právna kvalifikácia uskutočňovaná súdom je závislá

od skutkových okolností, ako aj právneho dôvodu uvádzaného v žalobe, preto pokiaľ navrhovateľ trvá na návrhu z dôvodu ktorý uvádza, je súd s týmto jeho návrhom viazaný. V danom prípade so zreteľom na to, ako a čím žalobcovia vymedzil skutkový rámec, z ktorého vyvodzovali svoj nárok, bolo zrejmé, že pre uplatnenie nároku v súdnom konaní považovali za rozhodujúce, že sporný pozemok bol vytvorený z pôvodnej parcely bez čísla (neknihovanej parcely), spoločného dvora patriaceho k pozemku pozemkovoknižná parcela

č. 139 zapísanému v pozemkovoknižných vložkách č. XXX/X a č. XXXX a k domom č. s. XX, XX, XX, XX, XX k. ú. T., tzv. G. O., a nie z pozemkovoknižnej parcely č. 142. Sporný pozemok nadobudol ich právny predchodca ešte za platnosti uhorského obyčajového práva, na základe reálnej delby medzi spoluvlastníkmi spoločného dvora (G. O.), ktorí si spoločný dvor reálne rozdelili na samostatné časti, a tieto takto v rozdelenom stave dlhodobo užívali. Týmto došlo v zmysle rozhodnutia č. 911/1932 Úr. Zb. k zrušeniu spoluvlastníctva faktickým reálnym rozdelením nehnuteľnosti. Takúto dohodu strán o delbe, prípadne o zámene týchto nehnuteľností treba považovať za dohodu nielen čo do držby, ale aj do vlastníctva. Súd prvej inštancie preto uplatnený nárok žalobcov posudzoval z titulu nadobudnutia vlastníckeho práva právneho predchodcu žalobcov reálnou delbou na základe uhorského obyčajového práva, ktoré platilo na území Slovenska do 31.12.1950.

8. V posudzovanej veci išlo o typicky sporové konanie, v ktorom sa uplatňuje zásada prejednávacia a kontradiktórnosti, ktorú je treba chápať tak, že tvrdiť rozhodné skutočnosti a navrhovať o nich dôkazy je zásadne vecou strán sporu. Stranu sporu zaťažuje v zmysle ust. čl. 8 CSP dvojaká povinnosť, a to jednak povinnosť tvrdenia (pravdivo opísať všetky právne významné skutočnosti, z ktorých strana sporu vyvodzuje ňou v konaní uplatnené právo, resp. popretie uplatneného práva protistrany) a súčasne dôkazná povinnosť (dôkazné bremeno). Dôkazné bremeno ako inštitút procesného práva stíha toho účastníka, v koho záujme je, aby určitá skutočnosť rozhodná podľa hmotného práva, stranou tvrdená, bola v konaní i preukázaná v tom zmysle, aby ju súd uznal za pravdivú. Nesplnenie tejto povinnosti je pravidelne sankcionované rozhodnutím, ktoré vyznieva nepriaznivo pre stranu, ktorá tzv. dôkazné bremeno neunesla. Dôsledkom neunesenia dôkazného bremena je nepriaznivý výsledok sporu, ktorý postihuje tú stranu, na ktorej spočívalo dôkazné bremeno a ktorá sa dostala do dôkaznej núdze (neponúkla alebo nevedela ponúknuť súdu také dôkazné prostriedky, ktorými by sa preukázali pre výsledok sporu rozhodujúce skutočnosti). Dôkazné bremeno síce postihuje strany sporu, ale obsah tohto procesného bremena má aj ďalší význam. Tento význam sa spája s procesnou situáciou v spore, v ktorom je isté napriek všetkým vo veci vykonaným dôkazom, že skutkový stav zostane neobjasnený. Nezistenie potrebného skutkového stavu nemôže viesť k tomu, že súd odmietne rozhodnúť vo veci samej. Inštitút dôkazného bremena dovoľuje a ukladá súdu meritórne rozhodnúť aj v takomto prípade. Neobjasnené skutkové okolnosti sa považujú za nedokázané, resp. za vyvrátené. Dôkazným bremenom sa teda rozumie procesná zodpovednosť strany sporu za to, že v konaní neboli preukázané jej tvrdenia a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté vo veci samej v jej neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť vo veci samej aj v takých prípadoch, kedy určitá skutočnosť, významná podľa hmotného práva pre rozhodnutie vo veci, nebola pre nečinnosť strany sporu (v dôsledku nesplnenia povinnosti uloženej strane sporu ust. čl. 8 CSP) alebo vôbec (objektívne vzaté) nemohla byť preukázaná a kedy teda výsledky zhodnotenia dôkazov neumožňujú súdu prijať závery ani o pravdivosti tejto skutočnosti, ani o tom, že by táto skutočnosť bola nepravdivá. Bolo teda na žalobcoch, aby preukázali nimi tvrdené skutočnosti, z ktorých vyvodzovali uplatnený nárok.

9. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že podstatnou otázkou posúdenia bolo to, či žalobcovia pri danosti naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, preukázali splnenie podmienok pre nadobudnutie vlastníckeho práva ich právneho predchodcu E. G. G., ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX, a to na základe skutočnej držby a reálnej delby, ku ktorej malo dôjsť v období rokov 1945 až 1950, teda za účinnosti uhorského obyčajového práva. Žalobcovia v konaní nimi tvrdené skutočnosti, že medzi podielovými spoluvlastníkmi spoločného dvora v období rokov 1945 až 1950 došlo k reálnej delbe nepreukázali, nepreukázali medzi akými spoluvlastníkmi, ani v akom rozsahu, nepreukázali, že ich právny predchodca časť spoločného dvora, ktorému v súčasnosti zodpovedajú sporné pozemky,

dlhodobo v priebehu rokov 1945 až 1950 držal a užíval a na tomto základe sa stal ich vlastníkom. Nimi tvrdené skutočnosti neboli preukázané ani výpoveďami vypočutých svedkýň. Svedkyňa A. J. sa narodila v roku 1950 a svedkyňa X. N. sa narodila v roku 1959, teda až po období, kedy malo dôjsť k reálnej deľbe. Už len z tejto skutočnosti vyplýva, že osobne nemohli mať žiadnu vedomosť, aké boli reálne pomery medzi spoluvlastníkmi v danom čase. Svedkyne pri svojich výpovediach vychádzali z toho čo počuli, čo vedeli od svojich rodičov, svedkyňa J. vychádzala z informácii, ktoré získala ako starostka obce od roku 2002, poukazovala na to, že grunty boli rozdelené dávno v minulosti, možno v 19. alebo 18. storočí, pozemky si spoluvlastníci rozdelili popri svojich domoch, nebolo to ohradené, bolo to voľné, neboli tam ani chodníky. Obidve svedkyne uvádzali, že tam boli viacerí spoluvlastníci, ale nevedeli uviesť, aké boli spoluvlastnícke vzťahy, kto, koľko a v akom rozsahu vlastnil a ani jedna osobne E. G. G. nepoznala. Svedkyne sa vyjadrovali predovšetkým k užívaniu nehnuteľností po roku ich narodenia, keď už nebolo v platnosti uhorské obyčajové právo. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie ani nevidel dôvod na to, aby vykonal dokazovanie obhliadkou na mieste samom

za účasti svedkýň, ktoré by vedeli uviesť, ktorú časť užívala rodina G.. Zároveň nevidel dôvod ani na výsluch znalca, ktorý vypracoval žalobcami predložený znalecký posudok, pričom sa stotožnil s názorom právneho zástupcu žalovanej, že znalec by mal vypovedať k záverom znaleckého posudku, a nie k tomu, či pozná pomery, pričom znalecký posudok bol jasný. Svedkyňa J. zároveň uviedla, že to bol jeden veľký pozemok, ktorý nebol oplotený, ohradený, neboli tam chodníky ani nijako to nebolo oddelené, zároveň že v obci Čičmany prebiehal od roku 2002 ROEP, predmetom ktorého bolo vysporiadanie určitých vlastníckych vzťahov a v jeho rámci sa riešili aj tieto vzťahy a časť z tohto gruntu, ktorá nebola medzi spoluvlastníkmi sporná prešla ROEP-om. Súd prvej inštancie mal dokazovaním preukázané len to, že sporné parcely neboli vytvorené z pôvodnej pozemkovoknižnej parcely č. 142, ale z parcely bez čísla, spoločného dvora patriaceho

k viacerým nehnuteľnostiam. Nebolo však preukázané splnenie podmienok pre nadobudnutie vlastníckeho práva k sporným pozemkom právneho predchodcu žalobcov, a to na základe skutočnej držby a reálnej deľby, ku ktorej malo dôjsť v období rokov 1945 až 1950, teda za účinnosti uhorského obyčajového práva a od ktorej žalobcovia odvodzovali vlastnícke právo ich právneho predchodcu. Nadobudnutie vlastníctva právneho predchodcu na základe iných skutočností žalobcovia netvrdili, ani nepreukazovali. Na základe uvedených dôvodov neunesenia dôkazného bremena súd prvej inštancie žalobu zamietol.

10. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ust. § 262 ods. 1 v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. V spore bola úspešná žalovaná, preto jej priznal nárok na náhradu trov konania proti neúspešným žalobcom v celom rozsahu.

11. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v celom rozsahu podali žalobcovia v zákonnej lehote odvolanie, pričom navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Žalobcovia odôvodnili odvolanie s poukazom na ust. § 365 ods. 1 písm. e), f) a h) CSP.

12. Žalobcovia v odvolaní zopakovali svoje tvrdenia, že G. O. bol mlčky za platnosti uhorského obyčajového práva rozdelený medzi vlastníkov stavieb na ňom postavených s tým, že niektoré časti potrebné pre prístup ostali spoločné. Ako dôkaz na preukázanie týchto tvrdení navrhli obhliadku na mieste samom, pričom súd prvej inštancie však tento zásadný dôkaz nevykonal, neurobil si obraz o situácii na mieste samom, neurobil si obraz o tom,

ako R. U. svojim vyhlásením pojatým do notárskej zápisnice, ktoré bolo zaznamenané v katastri nehnuteľností, zasiahol do právnych pomerov pôvodne spoločného dvora G. O.. Ohliadku na mieste samom navrhli vykonať aj v prítomnosti svedkýň J. a N., ktoré sa vo svojich výpovediach jednoznačne vyjadrili, že na mieste samom by vedeli ukázať časť pôvodne spoločného dvora, ktorá patrila k domu dnes súp. č. XXX (dom G.). Pri výsluchu na pojednávaní nebolo možné zo strany svedkýň uviesť parcelné čísla pozemkov, keďže toto vnímali z ich osobného prežívania, a nie zo študovania označenia parcel v evidencii nehnuteľností. Nevykonaním týchto dôkazov súd prvej inštancie nezistil rozhodujúce skutočnosti o dlhotrvajúcom stave držby pozemkových nehnuteľností

na G. O.. Zároveň súd prvej inštancie nevykonal výsluch znalca E. H. U., ktorý navrhli vykonať s poukazom na to že evidencia (neevidencia) vlastníckych práv k pozemkom v obci T. bola veľmi neštandardná a dlhoročná skúsenosť znalca

by súdu mohla objasniť danú komplikovanú problematiku.

13. Žalobcovia zároveň poukazovali na výpoveď svedkyne J., ktorá bola dlhé obdobie starostkou obce T.. Táto vo svojej výpovedi uviedla, že pri usporiadaní vlastníckych vzťahov v obci T. v rámci ROEP boli zosúladené skutočné vlastnícke vzťahy k týmto parcelám so stavom v evidencii nehnuteľností a zároveň, že by boli vysporiadané aj vzťahy k spornému pozemku v prospech nástupcov E. G.. To však

nebolo možné vzhľadom na to, že R. U. zasiahol do vlastníckych práv osvedčením, ktoré nezodpovedalo skutočnosti, čo svedkyňa vo svojej svedeckej výpovedi popísala, pričom uviedla, že mala za to, že mu to neprejde, lebo už prebieha konanie o vlastníckom práve nástupcov E. G.. Súd prvej inštancie u oboch vypočutých svedkýň konštatoval, že keďže sa narodili po roku 1950, nemohli mať znalosti o užívaní sporných nehnuteľností pred rokom 1950. Nezohľadnil však, že poznatky získali od svojich rodičov, ktorí miestne pomery poznali aj pred rokom 1950 a svedkyňa J. aj zo svojej práce starostky obce. V tomto kontexte žalobcovia argumentovali, že tvrdenia môžu byť preukazované aj nepriamymi dôkazmi, teda aj poznatkami, ktoré svedkyne získali od svojich rodičov, a to najmä vzhľadom na to,

že ľudia, ktorí pred rokom 1950 vnímali udalosti na G. O. priamo svojimi zmyslami, dnes už o týchto okolnostiach svedčiť nemôžu, keďže už nie sú medzi živými. Pritom dôkazy (priame či nepriame) hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti. Keďže nimi navrhované dôkazy súd prvej inštancie nevykonal, nevytvoril si reálny obraz o rozdelení spoločného dvora G. O., nemohol správne vyhodnotiť ani svedecké výpovede svedkýň v tomto konaní. Potom súd prvej inštancie nesprávne rozhodol, keď ich žalobu zamietol.

14. Napokon žalobcovia žiadali, pre prípad že by odvolací súd ich odvolaniu v merite veci nevyhoveli, aby zvážil dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie nároku na náhradu trov konania žalovanej. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že jej právny predchodca urobil vyhlásenie do notárskej zápisnice, ktoré nezodpovedalo skutočnosti, aby si privodil prospech. Vzhľadom na to žalobcovia navrhli, aby odvolací súd zmenil výrok napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie o náhrade trov konania a žalovanej nárok

na náhradu trov konania nepriznal a takisto jej nepriznal ani nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

15. Žalovaná sa vo vyjadrení k odvolaniu nestotožnila s odvolacími dôvodmi uplatnenými žalobcami, pričom navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu ako vecne správny potvrdil. Mala za to, že súd prvej inštancie pri hodnotení dôkazov postupoval v súlade s ust. § 191 ods. 1 CSP. Napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo vydané v súlade s ust. § 215 CSP na základe zisteného skutkového stavu. V podstatnom rozsahu vyjadrenia žalovaná poukazovala na časti odôvodnenia napadnutého rozsudku. K odvolacím námietkam sa v ďalšom vyjadrila tak, že žalobcami tvrdené skutočnosti neboli preukázané žiadnym dôkazom, ktorý žalobcovia navrhovali a ktorý bol súdom prvej inštancie vykonaný, a to ani výpoveďou svedkyne J. a svedkyne N.. Podľa tvrdenia žalobcov k reálnej deľbe malo dôjsť v rokoch 1945 až 1950. Žalobcovia navrhovali vykonať obhliadku na mieste samom za účasti obidvoch svedkýň. Keďže sa svedkyne už pri svojich výpovediach na pojednávaní nevedeli vyjadriť k reálnej deľbe sporných pozemkov, vzhľadom k dátumu ich narodenia, súd prvej inštancie postupoval správne, keď nevykonal dokazovanie obhliadkou na mieste samom za účasti týchto dvoch svedkýň. Žalovaná bola toho názoru, že ani obhliadka na mieste samom za účasti týchto dvoch svedkýň by nemohla potvrdiť skutkové tvrdenia žalobcov uvedené v žalobe ohľadom reálnej deľby v rokoch 1945 až 1950 medzi podielovými spoluvlastníkmi uvedenými v dotknutých pozemkovoknižných vložkách. V zmysle zásady hospodárnosti konania súd prvej inštancie preto postupoval správne, keď tento dôkaz nevykonal. Žalobcovia ďalej navrhovali výsluch znalca E. H. U.. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní vychádzal aj zo záverov znaleckého posudku, ktorý v konaní nespochybňovala ani jedna zo strán, a preto bol podkladom pre rozhodnutie vo veci samej. Výsluch znalca za účelom, že znalec pozná pomery v danej lokalite, súd prvej inštancie správne považoval za nadbytočný a nehospodárny úkon. V zmysle prejednávacej zásady a zásady kontradiktórnosti bolo povinnosťou žalobcov dokázať nimi tvrdené skutočnosti uvedené v žalobe. Keďže žalobcovia neunesli dôkazné bremeno v zmysle ust. čl. 8 CSP, súd prvej inštancie rozhodol správne, keď žalobu zamietol.

16. Ďalšie vyjadrenia v rámci odvolacieho konania strany sporu neprodukovali.

17. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie žalobcov bolo podané oprávneným subjektom (§ 359 CSP – súd prvej inštancie rozhodol v ich neprospech, keďže žalobu zamietol a žalovanej priznal proti žalobcom nárok na náhradu trov konania), včas (§ 362 ods. 1 CSP) a proti rozhodnutiu, ktoré je možné napadnúť takýmto opravným prostriedkom [§ 355 ods. 1 a 2 a § 357 písm. m) CSP], preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP, viazaný odvolacími dôvodmi podľa ust. § 380 CSP a bez nariadenia pojednávania postupom podľa ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s ust. § 378 ods. 1 a § 219 ods. 3 CSP rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny v celom rozsahu potvrdil.

18. Vo všeobecnosti odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že je v zmysle ust. § 380 CSP viazaný odvolacími dôvodmi (ods. 1), s výnimkou väd týkajúcich sa procesných podmienok, na ktoré je povinný prihliadať, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené (ods. 2). Z tohto vyplýva, že na iné pochybenia

súdu prvej inštancie, mimo tých, ktoré namietať odvolateľ v odvolacej lehote, ktoré by inak mohli byť v zmysle ust. § 365 CSP dôvodom

na podanie odvolania, prihliadať nemôže, aj keď by takéto pochybenia zistil. Nedostatky v splnení procesných podmienok odvolací súd nezistil.

19. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi, na ktorých svoje rozhodnutie súd prvej inštancie založil. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre rozhodnutie o žalobe žalobkyne, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj odvolací súd. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

20. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument vznesený v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. V dvojinstančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvej a druhej inštancie tvoria jednotu, a preto je nadbytočné, aby odvolací súd opakovane vo svojom rozhodnutí správne skutkové a právne závery súdu prvej inštancie.

21. Odvolací súd sa tak v ďalšom považoval za potrebné vysporiadať sa s odvolacími námietkami žalobcov obsiahnutými v ich opravnom prostriedku.

22. Z obsahu žaloby vyplýva, že žalobcovia vznik vlastníckeho práva ich právneho predchodcu (poručiťľa E. G.) k spornému pozemku (resp. pozemkov aktuálne vedených v katastri nehnuteľnosti ako parcely KN-C č. 142/12, č. 142/28 a č. 142/29) vyvodzovali z toho, že sporný pozemok bol v minulosti za platnosti uhorského obyčajového práva súčasťou väčšieho celku (pozemku neknihovanej pozemkovknížnej parcely), ktorý bol medzi jeho spoluvlastníkmi (jedným z nich bol aj právny predchodca žalobcov) reálne rozdelený, pričom právnenmu predchodcovi žalobcov reálne vydelená časť uvedeného celku zodpovedá práve spornému pozemku (pozemkom). Neskôr na pojednávaní na súde prvej inštancie dňa 09.08.2021 žalobcovia upresnili, že k tvrdenej reálnej del'be malo dôjsť v období medzi skončením druhej svetovej vojny a roku 1951 (teda niekedy v období od mája roku 1945 do konca roku 1950, keďže od 01.01.1951 prestalo na území Slovenskej republiky platiť uhorské obyčajové právo).

23. Odvolací súd konštatuje určitý deficit v skutkových tvrdeniach žalobcov spočívajúci v tom, že žalobcovia bližšie neobjasnili spornú reálnu del'bu spoločnej nehnuteľnosti (neknihovanej pozemkovknížnej parcely, ktorej jedným zo spoluvlastníkov bol aj ich právny predchodca) v jej celosti. Žalobcovia nekonkretizovali, aké ďalšie reálne oddelené časti pôvodnej spoločnej nehnuteľnosti (mimo sporného pozemku) po reálnej del'be vznikli, ktorý z podielových spoluvlastníkov vstúpil do ich držby, resp. ktoré takto oddelené časti pôvodnej spoločnej nehnuteľnosti zostali v spoločnej držbe všetkých, prípadne niektorých podielových spoluvlastníkov.

24. Je potrebné zdôrazniť, že predmetom sporu bolo určenie vlastníckeho práva právneho predchodcu žalobcov E. G. v čase jeho smrti (XX.XX.XXXX), a nie určenie, že žalovaná (či jej právni predchodcovia) nie je vlastníčkou sporného pozemku. Negatívna odpoveď na otázku vlastníctva žalovanej totiž sama o sebe nie je akýmkoľvek dôkazom o vlastníckom práve právneho predchodcu žalobcov.

25. Vo všeobecnosti bola správna argumentáciou žalobcov, že v období platnosti uhorského obyčajového práva na území Slovenskej republiky, teda do 31.12.1950, bolo potrebné v dlho trvajúcom stave držby a užívania nehnuteľností, zapísaných v pozemkovej knihe na mená spoluvlastníkov v ideálnych podieloch, podľa ktorého určití spoluvlastníci určité časti z týchto nehnuteľností majú vo výlučnej držbe a užívaní, vidieť dohodu strán o del'be, prípadne o zámene týchto nehnuteľností nie len čo do držby, ale aj čo do vlastníckeho práva. Takáto dohoda totiž mohla byť uzavretá aj mlčky (konkludentným činom). Na platnosť takejto del'by nevyplývala ani okolnosť, že niektoré časti z nehnuteľností mali v spoločnej držbe viac spoluvlastníkov, iné časti zas jednotliví spoluvlastníci vo výlučnej držbe. K zrušeniu podielového spoluvlastníctva a k vzniku výlučného vlastníckeho práva jedného zo spolu-vlastníkov k reálnej vydelenej časti predmetu spoluvlastníctva v takomto prípade došlo aj napriek tomu, že nedošlo k súvisiacemu zápisu do pozemkovej knihy.

26. Pre úspech žalobcov v spore, ako to konštatoval aj súd prvej inštancie (odsek č. 38 odôvodnenia napadnutého rozsudku) bolo nevyhnutné, aby žalobcovia preukázali svoje skutkové tvrdenia, z ktorých vyvodzovali vznik vlastníckeho práva ich právneho predchodcu k spornej nehnuteľnosti, teda preukázali skutkové tvrdenia o reálnej del'be pôvodného neknihovaného pozemku, ktorého časťou je sporný pozemok, teda že právny predchodca žalobcov vstúpil na základe dohody (hoc aj mlčky uzavretej) podielových spoluvlastníkov

do držby a úžitku sporného pozemku, a to niekedy v období rokov 1945 až 1950. Súd prvej inštancie žalobu zamietol práve z dôvodu, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno, ktoré ich v spore zaťažovalo. 27. Pokiaľ ide o odvoláciu námietku žalobcov, že súd prvej inštancie nevykonal nimi navrhované dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností [§ 365 ods. 1 písm. e) CSP], a to ohľadku na mieste samom za prítomnosti svedkýň J. a N. a výsluch znalca E. U., odvolací súd vo všeobecnosti považuje za potrebné uviesť, že posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania, rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 185 ods. 1 CSP), a nie strán sporu. Ak súd rozhodne,

že dôkaz navrhnutý stranou nevykoná, je povinný v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej (rozsudku) uviesť z akých dôvodov (§ 220 ods. 2 CSP).

28. K súvisiacej odvolacej námietke žalobcov, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam [§ 365 ods. 1 písm. e) CSP], odvolací súd zdôrazňuje, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (uznesenie Ústavného súdu SR spis. zn. IV.ÚS 252/2004 zo dňa 31.08.2004), ani právo na to, aby bola strana pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami (uznesenie Ústavného súdu SR spis. zn. I.ÚS 50/2004 zo dňa 03.03.2004). Do obsahu základného práva podľa ust. čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý proces podľa ust. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nepatrí ani právo strany sporu vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (uznesenia Ústavného súdu SR spis. zn. II.ÚS/3/1997 zo dňa 19.03.1997 a spis. zn. II.ÚS/251/2003 zo dňa 17.12.2003). Samotná nespokojnosť strany s hodnotením dôkazov nemôže založiť odvolacie dôvody, či už podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) alebo písm. d) či písm. f) CSP, ak súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, ktorá nie je v rozpore s princípmi formálnej logiky.

29. Žalobcovia ako dôkaz na preukázanie svojich skutkových tvrdení označili v žalobe výsluchy svedkýň U., N. a J.. Na pojednávaní na súde prvej inštancie dňa 20.09.2021 k nezabezpečeniu prítomnosti svedkyne U. uviedli, že pre jej zdravotný stav už netrvajú na jej výsluchu. Súd prvej inštancie tak vykonal dokazovanie výsluchom svedkýň N. a J., ktoré vzhľadom na čas svojho narodenia (svedkyňa J. narodená XX.XX.XXXX a svedkyňa N. narodená XX.XX.XXXX) nesporne neboli spôsobilé vlastnými zmyslami vnímať a uviedomovať si žalobcami tvrdené skutočnosti o reálnej deľbe dotknutej pôvodnej spoločnej nehnuteľnosti.

30. Z obsahu výpovedí svedkýň J. a N. (podrobne popísaného v odsekoch

č. 27 a č. 28 odôvodnenia napadnutého rozsudku) vyplýva, že len svedkyňa J. sa bližšie vyjadrovala k okolnostiam rozdeleného užívania pôvodne spoločného pozemku, a to len veľmi všeobecne. Svedkyňa uviedla, že v ďalekej minulosti, ešte v 18. alebo 19. storočí, došlo k rozdeleniu spoločných gruntov („pogruntovaniu“) v obci T., vrátane dotknutého G. O.. V tomto G. O. mali podiely rodiny U., R., N. a G. (v inej časti výpovede uviedla aj rodinu N. a G.) a každý z toho gruntu si užíval svoje. Grunty boli pomenované po veľkých gazdoch. Táto časť výsluchu svedkyne teda nepotvrdila skutkové tvrdenie žalobcov o čase, kedy malo k spornej reálnej deľbe dôjsť (v rokoch 1948 až 1950). Svedkyňa J. ďalej vypovedala, že nepoznala právneho predchodcu žalobcov E. G., pričom sa tento ešte za svojho života (nevedela uviesť presne kedy; zo zvukového záznamu z pojednávania – čas 33 min. 50 s. až 34 min. vyplýva, že svedkyňa uviedla, že okolo roku 1960) odsťahoval

do D.. K otázke, ktorú časť z G. O. užíval E. G. a ktorú časť ostatní spoluvlastníci, svedkyňa uviedla, že ako mali domy, tak užívali aj pozemky, užívali

pred domom, za domom a chodilo sa a užívalo sa to, tam to nebolo definitívne, že ty máš potiaľto a ty máš potiaľto, nebolo to ohradené, bolo to voľné, ani vylesnené, ani chodníky,

že sa teda môže chodiť len tadiaľto. Svedkyňa ďalej uviedla, že nikdy to nebolo rozdelené nejakými plotmi a nejakými kolíkmi, vždy to bolo voľné priestranstvo. Boli len situačné mapy, ktoré znázorňovali hranice medzi jednotlivými gruntami, nič viac. Z týchto častí výpovede svedkyne tak nebolo možné spoľahlivo vyvodit' ani skutkový záver, či vôbec došlo k vzniku takého stavu držby a úžitku pôvodne spoločného pozemku, kedy by určitým spôsobom vymedzené časti pôvodne spoločného pozemku boli v držbe a úžitku

len niektorého spoluvlastníka či niektorých spoluvlastníkov alebo všetkých spoluvlastníkov. Pokiaľ ide o jej vedomosť, aké boli vlastne spoluvlastnícke vzťahy v G. grunte, svedkyňa uviedla, že nemá o tom vedomosť, len vie, že tam nikdy nevznikali nejaké nezrovnalosti, že by sa o to vadili alebo že by tam boli nejaké problémy. Na otázku, či by

na mieste samom vedela ukázať, ktorú časť užívali G., svedkyňa uviedla, že vie, pričom na nadväzujúcu otázku, ktorí G., svedkyňa uviedla, že súrodenci E. (odišiel do D., teda právny predchodca žalobcov),

B. (odišiel na Y.) a G. (vydala sa a mala svoj dom mimo G.). Ani z tejto časti výpovede svedkyne nebolo možné bezpochybne dospieť k záveru, či, medzi kým, kedy a ako malo dôjsť medzi pôvodnými podielovými spoluvlastníkmi k reálnej deľbe pôvodnej spoločnej nehnuteľnosti. Vzhľadom na doposiaľ uvedenú nekonkrétnosť výpovede svedkyne a ďalej ňou uvedenú skutočnosť, že E. G. nepoznala, si možno ťažko predstaviť, že svedkyňa mohla mať vedomosť o tom, že či a ak áno, akú časť (určenú nejakými hranicami a prípadne zodpovedajúcu spornému pozemku) pôvodnej spoločnej nehnuteľnosti mal E. G. skutočne v držbe a úžitku. Napokon neobstojí ani argumentácia žalobcov, že svedkyňa sa mala vyjadriť, že pri usporiadaní vlastníckych vzťahov v obci T. v rámci ROEP boli zosúladené skutočné vlastnícke vzťahy k parcelám so stavom v evidencii nehnuteľností a zároveň, že by boli vysporiadané aj vzťahy k spornému pozemku v prospech nástupcov E. G., čo však nebolo možné vzhľadom na to, že R. U. zasiahol do vlastníckych práv sporným osvedčením vyhlásenia o vydržaní. V tomto smere odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že sama svedkyňa, ako starostka obce T., podpísala za obec vyjadrenie podľa ust. § 63 písm. a) bod 2 zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení zákona č. 397/2000 Z. z., že obec T. nemá k vzniku vlastníckeho práva R. U. výhrady, ktoré vyjadrenie bolo nevyhnutnou obsahovou náležitosťou notárskej zápisnice o osvedčení vyhlásenia o vydržaní vlastníckeho práva. Vysvetlenie svedkyne, že aj napriek pochybnostiam dotknuté vyjadrenie podpísala z obavy o zdravotný stav R. U., je vzhľadom na skutočnosť, že v tomto prípade svedkyňa vystupovala ako štatutárny orgán obce, prinajmenšom počudovania hodné.

31. Pokiaľ ide o výsluch svedkyne N., táto na otázku, či má vedomosť, aké boli spoluvlastnícke vzťahy a či si to spoluvlastníci pôvodnej spoločnej nehnuteľnosti nejako rozdelili, uviedla, že o tomto nemá vedomosť, nestarala sa o to, už keď si oni tam prišli a robili si a začali stavať, tak si myslí, že to patrilo im ako G.. To jej povedala aj jej mama. S rodičmi to tam chodila obhospodarovať a kosiť. Výpoveď svedkyne tak zásadne nepotvrdila rozdelenie pôvodnej spoločnej nehnuteľnosti. Spofahlivosť jej výpovede zároveň značne oslabilu skutočnosť, že v čase smrti E. G. (XX.XX.XXXX) mala svedkyňa 10 rokov, pričom E. G. po určitú (bližšie nezistenú) dobu (svedkyňa J. uviedla, že asi od roku 1960, svedkyňa N. uviedla, že v roku 1957 – viď zvukový záznam z pojednávania – čas 40 min. 50 s. až 40 min. 55 s.) pred svojou smrťou už nežil v T., odsťahoval sa do D..

32. Odvolací súd tak zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že vykonaným dokazovaním neboli spofahливо preukázané skutkové tvrdenia žalobcov o nadobúdanom titule, na základe ktorého mal nadobudnúť vlastníctvo k spornému pozemku ich právny predchodca E. G., t. j. tvrdenia žalobcov o reálnej deľbe pôvodného spoločného pozemku, ktorá prebehla niekedy v období medzi koncom druhej svetovej vojny a rokom 1951 (k tomu bližšie odseky č. 35 a 36 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým sa stotožňuje aj odvolací súd). Súd prvej inštancie hodnotil dôkazy v zmysle ust. § 191 ods. 1 CSP a jeho úvahy nie sú v rozpore s princípmi formálnej logiky.

33. Súd prvej inštancie žalobcami navrhnuté a v odvolaní nimi označené dôkazy nevykonal a v odôvodnení napadnutého rozhodnutia v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP uviedol aj prečo (viď odsek č. 39 odôvodnenia napadnutého rozsudku). Aj podľa odvolacieho súdu obhliadka miesta samého nebola spôsobilá preukázať tvrdenia žalobcov o držbe, či užívaní sporného pozemku v období pred takmer 80 rokmi, kedy malo dôjsť k žalobcami tvrdenej reálnej deľbe. Nedostatočnosť výpovedí svedkýň na preukázanie tvrdení žalobcov nemohla byť odstránená ani tým, že by svedkyne na mieste samom ukázali, že ich výpovede sa týkali tej či onej časti zemského povrchu. Preto aj odvolací súd dospel k záveru o správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, pokiaľ uvedené dôkazy nevykonal pre ich nadbytočnosť. Rovnako správne bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie, pokiaľ nevykonal dokazovanie výsluchom znalca E. H. U., ktorý podal súkromný znalecký posudok predložený žalobcami. Znalec ako osoba zúčastnená na konaní sa totižto nevyjadruje k skutkovým okolnostiam, ale k skutočnostiam, na ktoré treba vedecké poznatky. Argumentácia žalobcov v odvolaní, že znalec by sa mal z dôvodov jeho dlhoročných skúseností vyjadriť k neštandardnej ne/evidencii vlastníckych vzťahov k pozemkom v obci Čičmany a objasniť danú komplikovanú problematiku bola nenáležitá. Žalobcovia totiž netvrdili a nie je to ani možné dôvodne predpokladať, že E. U. by mal mať vedomosť o existencii takých konkrétnych skutočnostiach týkajúcich sa sporného pozemku, ktoré by boli spôsobilé preukázať skutkové tvrdenia žalobcov, z ktorých by bolo možné vyvodiť existenciu vlastníckeho práva právneho predchodcu žalobcov k spornému pozemku. Problematika nadobúdania vlastníckeho práva mimo pozemkovej knihy v čase platnosti uhorského obyčajového práva (t. j. bez zápisu v pozemkovej knihe, či už dedením, vydržaním alebo reálnou deľbou spoločnej nehnuteľnosti) je skôr otázkou právnou a ak by aj v katastri obce T., ako bežne v katastroch aj iných obcí, došlo v minulosti v menšej či väčšej miere k takémuto nadobúdaníu vlastníctva, takáto skutočnosť nemá vo vzťahu k posudzovanej veci žiadnu preukaznú hodnotu.

34. Napokon nemožno brať na ľarchu žalovanej, že žalobcovia boli v dôkaznej núdzi z dôvodu, že nimi tvrdené skutočnosti sa mali stať pred takmer 80 rokmi a že ich očití svedkovia už nie sú nažive. Bolo potrebné tiež odmietnuť argumentáciu žalobcov, že aj napriek tomu, že išlo o sprostredkované poznatky od iných osôb, poznatky svedkýň J. a N. preukázali pravdivosť skutkových tvrdení žalobcov. Ako už uviedol odvolací súd vyššie, odhliadnuc od toho, že svedkyne nemohli byť vzhľadom k času ich narodenia priamymi svedkami žalobcami tvrdených skutočností, ich výpovede dostatočne nepreukázali pravdivosť skutkových tvrdení žalobcov. Z pohľadu unesenia dôkazného bremena žalujúcou stranou sporu nemožno ospravedlniť ich váhavosť či nedôslednosť, resp. ich právnych predchodcov pri uplatňovaní ich nárokov, resp. zaevidovaní ich vlastníctva. V tomto kontexte odvolací súd poukazuje na zásadu súkromného práva „vigilantibus iura scripta sunt“ [„práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým)], teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas

a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením, či zanedbaním ich môžu strácať]. Ide najmä o obdobie po roku 1989, kedy žalobcovia, resp. niektorí ich právni predchodcovia mohli usporiadať vlastnícke vzťahy k spornému pozemku, resp. uplatniť nároky k spornému pozemku na súde. S vysokou mierou pravdepodobnosti je možné predpokladať, že v uvedenom čase by sa našlo ešte väčšie množstvo osôb znalých miestnych pomerov, ktoré žili v rokoch 1945 až 1951 a boli vo veku, ktorý im umožňoval vnímať skutočnosti vnímané vlastnými zmyslami v celej ich šírke. K uplatneniu nároku žalobcov došlo až v roku 2013 podaním žaloby na Okresnom súde Žilina, teda až potom, ako na dotknutom území prebehlo konanie o obnove evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim (ROEP), teda podľa výpovede svedkyne J. v rokoch 2002 až 2009, keď už nebolo, podľa tvrdení žalobcov v odvolaní, možné usporiadať ich vlastnícke vzťahy (resp. vlastníctvo ich právneho predchodcu) k spornému pozemku z dôvodu, že do ich práv zasiahol R. U. (osvedčením vyhlásenia o vydržaní zo dňa 27.05.2004). Žalobcovia však v konaní vedenom na Okresnom súde Žilina pod spis. zn. 4C/218/2013 riadne nepokračovali, keďže konanie bolo uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 4C/218/2013-101 zo dňa 21.09.2017 zastavené z dôvodu podľa ust. § 163 ods. 2 CSP. Následne žalobcovia podali rovnakú žalobu, ktorou sa domáhali ochrany svojich práv, až dňa 18.10.2018, ktorú zamietol súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom.

35. V nadväznosti na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal v spore dokazovanie v dostatočnom rozsahu, na základe neho dospel k správnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza zo správneho právneho posúdenia veci. Nedošlo tak k naplneniu žalobcami tvrdených odvolacích dôvodov, a preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v prvej vete jeho výrokovej časti, ktorou rozhodol v merite veci, ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

36. Pre prípad potvrdenia rozsudku súdu prvej inštancie v merite veci žalobcovia v odvolaní zároveň navrhli, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o nároku na náhradu trov konania tak, že by žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Žalobcovia tiež navrhli, aby žalovanej odvolací súd nepriznal ani náhradu trov odvolacieho konania. Žalobcovia mali za to, že v danom spore existujú dôvody hodné osobitného zreteľa (§ 267 CSP), ktoré mali spočívať v tom, že z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že právny predchodca žalovanej v úmysle privodiť si úspech učinil do notárskej zápisnice vyhlásenie, ktoré nezodpovedalo skutočnosti.

37. Ust. § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok sporu podľa ust. § 255 CSP a od zásady zodpovednosti za zavinenie zastavenia konania podľa ust. § 256 ods. 1 CSP. Súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, len ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Znamená to, že súd nemusí zaviazat' procesne neúspešnú stranu sporu

na náhradu trov konania proti strane. Použitie tohoto ustanovenia preto negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Z tohoto dôvodu musí aplikácia daného zákonného ustanovenia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať výsostne výnimočný charakter. Zákon dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti nešpecifikuje. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnu prax, pričom ust. § 257 CSP nemožno považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie. Toto ustanovenie nie je možné interpretovať tak, že je aplikovateľné kedykoľvek a bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania.

38. Žalobcami akcentovanú nepravdivosť vyhlásenia právneho predchodcu žalovanej (R. U.) o vydržaní však nemožno považovať za dôvod osobitného zreteľa podľa ust. § 257 CSP. Ako už odvolací súd uviedol vyššie, predmetom žalobcami vymedzeného sporu bolo určenie vlastníctva ich právneho predchodcu k spornému pozemku, a nie určenie neexistencie vlastníckeho práva žalovanej. Súd prvej inštancie sa

otázkou vlastníckeho práva žalovanej k spornému pozemku ani bližšie nezaoberal, k čomu by bol dôvod len v prípade, že by dospel k záveru o preukázaní vlastníckeho práva právneho predchodcu žalobcov k spornému pozemku. Dôvodom zamietnutia žaloby bolo výlučne to, že žalobcovia v spore neunesli dôkazné bremeno. Neúspech žalobcov v spore tak nebol zapríčinený pravdivosťou či nepravdivosťou vyhlásenia právneho predchodcu žalovanej (R. U.) o vydržaní, pretože táto otázka nemala žiadnu právnu relevanciu vo vzťahu k dôvodom napadnutého rozhodnutiu súdu prvej inštancie. V tejto súvislosti odvolací súd tiež zdôrazňuje, že predmet sporu nemôže byť dôvodom hodným osobitného zreteľa pre nepriznanie trov konania.

39. Na základe uvedeného potom odvolací súd ako vecne správny potvrdil podľa ust. § 387 ods. 1 CSP rozsudok súdu prvej inštancie aj v druhej vete výrokovkej časti o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

40. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 262 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a ust. § 396 ods. 1 CSP tak, že žalovanej ako úspešnej procesnej strane v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % proti žalobcom, ktorí v odvolacom konaní úspech nemali. Žalobcom ako nerozlučným spoločníkom (§ 77 CSP) uložil povinnosť nahradiť trovy odvolacieho konania žalovanej spoločne a nerozdielne. Odvodene od dôvodov rozhodnutia o odvolaní žalobcov nemal odvolací súd preukázané dôvody podľa ust. § 257 CSP ani pre rozhodnutie o trovách odvolacieho konania. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, súdny úradník súdu prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

41. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) [§ 421 ods. 2 CSP].

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) [§ 422 ods. 1 CSP].

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) [§ 428 CSP]. Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

V prípade, že nebude dobrovoľne splnená povinnosť uložená týmto rozhodnutím, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona [zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov].